Ч. 300 (13.499) Львів, понеділок 13. листопада 1933. Pocztowa opłata kapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Четвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Політика великих.

Рим, 7. листопада 1933.

Европа, що по виході Німеччини з Союзу Народів, була так дуже заметушилася, тепер немов притихла. Хоч і напружені нерви — до 12. листопада можна й спочинути. А по 12. XI. знову все заворушиться.

Італія — у ці напружені, несупокійно політичні дні має у себе багато новинок для своїх громадян. Щоби вони мали час прислухуватись подіям в Европі і бодай нешкідливими настроями на них співвідповідати. Це бачите: змагання Карнери, про якого всюди, кілька днів день і ніч дослівно кожний італійський громадянин говорить; свято XI-ліття фашизму й інавгурація нової вулиці **via dei Trionfi**, що між горбами Челія і Палятину проходить попід уприступнену тепер тріюмфальну арку Константина біля Кольосею й лучиться з **via dell' Impero**; інавгурація ще ширше відкритого форо Цезаря і піднесення трьох Кольон — прегарні фризи, капітелі! — святині Венери-Матері на цьомуж форі; інавгурація звільненого від старих, некрасивих халабуд й із полудново-західної сторони, Капітолю; два дні пізніше — благословення до двох тисяч пар новоженців, яких юрба, підчас їх походу до церкви Санта Марія деї Анджелі, засипала квітами. Все те таке внутрішньо італійське, воно так займає увагу тутешнього громадянина, що він про европейську політику забуває.

Тимчасом — Мусоліні робить політику свою. І то таку політику, яка щораз більше висуває його і його край на переднє місце.

Недаремне Мусоліні на закінчення свята XI-ліття фашизму 28. жовтня ц. р. з балькону палати Венеції у своїй недовгій, але, як завсіди, цікавій промові м. ін. сказав:

„Італія мусить добути першенство! Першенство на землі, в повітрі, на морі: першенство матеріяльне й духове!“

Кидаючи кожне слово як рівно врубані кусні сталі, бючи за кожним наголосним значіння словом у промові кулаком по поруччі балькону, він у ці багато-тисячні серця, що не штучно, а справді щиро запалюються, кидає програму й обличча не лиш Італії, а всієї Европи: його слів слухають усі!

А в той час червоно-московської імперії моряки прибувають до пристані в Неаполі. Вони, як каже мій товариш, який їх там бачив, чепурно вдягнені, обуті. Відомо — требаж Европу „ошарашить“ „блеснуть“. Їх витають і то аристократи.

Видно — цього фашистівській Італії треба. Чому? Навіщо? Це її секрет, якого не можна відгадати. Але чи це щиро?

І ось саме про це ми й хотіли писати.

*

Більше місяця тому „Il Popolo d' Italia“ — число 232 — помістив передовицю пера Мусоліні п. н. „**Italia e Russia**“*). В ній ви дочитаєтесь до такого, що з дива сходили:

„...Мій уряд завсіди був льояльний і ясний у додержанні віри засаді якнайбільшого пошанування волі кожного народу і супроти його внутрішнього ладу, яким він живе.

...Щодо Росії (до речі: не Совітів — М. З.), то мій погляд є цей: треба їй улекшити вийти з того відокремлення й зблизити її до співпраці з потугами заходу для спільних цілей цивілізації й миру.

...Ми не можемо не знати про російську могутність. Народ, що має 164 мільйонів, треба берегти, як світову потугу. ...Назначити місце Росії у концерті Націй і запевнити Росію, що західні потуги не змагають до її відокремлення.“

Оце вам головні думки про Совіти, чи то пак, про Росію. Це пише Мусоліні. — так зпочатку думали ви й ваші знайомі, — який вірить лиш у вартість, у конструктивне значіння заходу, а схід, це для нього антипод.

Аж ось, зовсім припадково, попадає вам під руки новий паризький тижневик „1933 le magazine d'aujourd'hui“ число 4. На першій сторінці виразистий наголовок: „Коли Мусоліні не стоїть перед юрбою“. Це інтервю п. Андрі Массіса з Мусолінієм.

І вже з першої частини цього прецікавого інтервю, ми довідуємось ось про що.

Коли розмова п. А. М. з Мусолінієм зблизилася до Росії, інтервіст замітив:

— Ви означили фашизм, як „зорганізовану, зцентралізовану, авторитативну демократію“; ви писали: „Рим зімається проти Москви, фашизм проти більшовизму.“

На це Мусоліні відповів:

— Я й не відступаю від цього. Як ніколи більше я ненавиджу більшовизм. Духово — більшовизм творить найбільшу небезпеку, яка може грозить нашій цивілізації... Політично — в міру інтересів, які Італія має спільні з Росією (врешті малого значіння) — я можу входити в звязки зі Совітами. Алеж це, — тут Мусоліні тре руки, **— це, цеж політика... Врешті, з практичного боку, більшовизм провалився. Пятилітки плян провалився... І у висновку: в державі безперечна нужда і незабезпечення кожної одиниці є таке, що вона лякається, що з сьогодні на завтра їй забракне найконечнішого. Пятилітка, що повинна була піднести консумцію, провалилася. Але, більше ніж доктрина,— більшовизм, це зараза, проти якої Захід мусить боротися усіми своїми силами...“** (Підкр. в оригіналі)

Після цього виходить, що на початку наведена стаття Мусолінія — Italia e Russia — це була для юрби. Бо правдива політика не для юрби!

М. Зазамський.

*) Цяж стаття „Italia e Russia“ [illegible] „Universal Service“. — М. З.

Доля польського золотого.

НА ВАЛЮТОВОМУ ФРОНТІ

У своєму експозе при відкритті останньої соймової сесії премієр Єнджеєвич поміж засадничими точками господарської програми уряду подав теж **„стійність і певність гроша“**. Це — сказав він — „підстава найширших капіталізаційних процесів, що є передумовою наростання господарських сил краю“. Ту саму тезу не менше рішучо обстоював і міністер скарбу проф. Завадський у своїй великій промові.

Того роду енунціяції не є новиною. Від коли почали хитатись грошеві вартости, особливо від часу депреціяції доляра, чуємо заєдно з авторитетних уст про непохитність польського золотого, про вірність золотій підставі в його теперішній реляції. Щоправда англійський премієр і канцлер скарбу теж складав подібні деклярації в переддень курсової редукції фунта, навіть Рузвельт провинився в подібний спосіб супроти американського громадянства. Однак усе промовляє за тим, що згаданих польських міністрів не годиться посуджувати за таку нещирість. Польський уряд не лише для престіжу чи для приязни з Францією тримається судорожно золотого стандарту. Причини того далеко глибші. Вони мають своє джерело в основному розумінні наслідків катастрофи, що невідклично мусілаб зявитись після самочинного нарушення рівноваги польської валюти.

„Інфляція“, яку переживає Англія й Америка, це не повінь обезціненого паперового гроша, це т. зв. „регульована інфляція“. На цей рід інфляції можуть собі позволити державы відповідно матеріяльно вивіновані, що можуть здобутись на „інтервенційні фонди“ і при їх помочі регулювати висоту курсу. Не треба мабуть витрачувати зайвих слів про те, що Польщі це не під силу. Спроба „регуль. інфляції“ мусіла би дуже швидко покінчитись приспішеною працею друкарських машин, що викинулиб нові міліони банкнотів, обезцінюючи польський гріш уже втрете. Один із польських економістів каже, що інфляційний податок, який зложив край у перших 5 літах незалежности Польщі, вагається між 630 і 736 міл. долярів!*) Памятаючи наслідки обох інфляцій, громадянин Польщі зовсім інакше поставився би до чергового обезцінення гроша. Отже інфляція в Польщі проходилаб у зовсім іншій психольогічній атмосфері, ніж проходить інфляція англійська чи американська. А чим є ірраціональний чинник — настрої широких мас — підчас крутих господарських змін, що нарушують маєткову субстанцію громадян, доказувати хіба не треба.

У центрі господарської дбайливости в Польщі стоїть „капіталізація“. Польща є державою щойно на дорібку і дороблятись може тільки шляхом масової ощадности — це рефрен, що його часто повторяє польська проурядова преса і ріжні офіційні особи. А передумовою для цього — річ ясна — є стабільність гроша. Чи може тоді польський уряд піти на інфляцію? Правда — зростаюча дефляція неменше страшна від інфляційної депресії. Тоді корчиться промисл, завмирає торговля, росте безробіття, меншає суспільний дохід, довжники гнуться під тягарем старих довгів, що при зрості вартости гроша, двояться, а то й трояться, хоч номінально залишаються ті самі.

Згадані на початку статті репрезентанти уряду запевняли зі соймової трибуни, що господарське положення Польщі стабілізується, а чоловий промовець опозиції Р. Рибарський називав це „стабілізацією депресії“. Ця остання ха-

*) Wł. Malinowski: Stabilizacja waluty w Polsce w latach 1924 i 1927 w świetle literatury

рактеристика влучна, бо тут і там сезонові оживлення в промислі чи в торговлі не оправдують ніякого оптимізму. Можна би навіть доповнити фразу Рибарського в той спосіб: хвилева стабілізація депресії з нахилом до дальшого зросту...

До речі: варшавський уряд таки чимало робить у тому напрямі, щоби поліпшити загальну господарську ситуацію. Це мусить признати кожний безсторонній обсерватор. Справа відложення, дешевости кредитів, зближення ножиць і багато інших реформаторських потягнень складається на процес „накручування конюнктури", в якому тільки **інфляцію гроша відкидається як господарську проказу.** Та водночас обєктивні обставини працюють у протилежному напрямі. В тому саме скривається момент небезпеки, що всупереч інтенціям влади може таки нарушити вартість польського золотого. **Влада інфляції не хоче.** У щирість того можемо вірити, бо Польщі інфляція принести може тільки лихо. Навіть регульована інфляція не витримала ще іспиту життя (хіба частинно в Англії, переведена у специфічних обставинах).

Але одно хотіти, друге — мусіти. І саме з тим треба рахуватись, що польський уряд може піти на інфляцію під натиском непереможних обставин. Щоправда буджет, підтриманий „народовою позичкою", не містить у собі покищо небезпеки для валюти. Зате містить її у собі платничий біланс через невистарчаючу надвишку торговельного білянсу для обслуги заграничних зобовязань, містить її скомплікована дійсність у міжнародній торговлі. Резерви Банку Польського мають границю, до якої можна з них черпати, а знову хід торговельних переговорів, що їх веде тепер Польща з цілим рядом держав на базі нової митної тарифи, не дозволяє на ілюзії великого поліпшення ситуації. Міжнародні торговельні взаємини гіршають. Це факт. Чи візьмемо справу вивозу беконів із Польщі до Англії, чи вивозу інших артикулів, справу німецько-польських господарських взаємин, чи радянської найновішої орієнтації на Америку, що не залишиться без впливу на закупи СРСР в Европі, зокрема в Польщі, — все те не ворожить нічого доброго.

Однак білянсові небезпеки позволяють ще якийсь час боронитись відповідними загостреннями девізових приписів і забороною трансферу (Польща під тим оглядом має ще незаписану карту). Грізнішою для гроша є **внутрішний рух цін** у звязку зі зростом вартости золота, отже більшання дефляції. Очевидно, що і рух цін у площині міжнародніх взаємин може відіграти теж велику ролю в означенні вартости валют. Щоправда конкуренційний момент цін у тих взаєминах здає все більше свої позиції в користь признаваних на засаді взаїмности товарових контингентів, однак і в тих обставинах не можна усунути зовсім впливу цін на збутову акцію. І з тим доведеться також рахувати „золотим" державам.

Ми залишаємо на боці проблему золота і частинно срібла. Це тема дуже широка. Зате згадаємо тут ще про одну можливість.

Мабуть найменше болюча для внутрішнього кредитового відношення контрагентів і найменше грізна для дальших капіталізаційних процесів булаб **поголовна девалюація гроша**, поголовне, себто у світовій скалі, обниження паритету всіх валют. Необхідна тут акція урядів у напрямі нормалізації прав і обовязків з титулу грошевих чи товарових зобовязань, зменшує небезпеки, що їх несе зі собою дика інфляція. Вальоризаційне законодавство мусілоб тут ділати перш усього дуже швидко, поборюючи убийчий момент непевности. По якій лінії пішов би майбутній lex Zoll — про це вирішилоб становище уряду, так як воно булоб теж міродатне для інтерпретації золотої клявзулі (зол. в золоті!). Проте така девалюація мусілаб мати завдання відтяження, якусь редефляційну тенденцію і годі врешті передбачити, чи не вилялася би вона у форму частинної інфляції.

В. Несторович.

Італійські вияснення.

РИМ, 11. 11. ПАТ. Телеграфічна аґенція Стефані подає, що італійські політичні кола слідкують уважно за коментарями закордонної преси про візиту Ґерінґа в Римі, далекими від правди. Лист Гітлера не давав ніяких конкретних пропозицій в справі розброєної конференції, але був ретроспективним вичисленням причин, що спонукали Німеччину виступити з Женеви. Ґерінґ доповив деякі точки листу Гітлера, але він також не робив ніяких пропозицій і не просив італійського уряду взяти у свої руки ініціятиву.

На думку італійських кол теперішня ситуація не позволяє ще розглядати розброєні проблеми. Треба тільки вистерігатися, щоби міжнародньої атмосфери не робити ще тяжчою недискреціями в часі, який вимагає цілого спокою.

Протинімецькі алярми.

В дебаті, яка ведеться у французькому парляменті над заграничною політикою, цілий ряд депутованих вказав на небезпеку від німецьких зброєнь. Альзатський деп. Дебель запитав уряд, що задумує вчинити, щоби запевнити безпеку для басейну Сари та безсторонність майбутнього плебісциту. Деп. Пезе домагався протинімецької інтервенції Франції в середущій і східній Европі, а деп. Марен інтервенції в справі нарушення невтральности лівого берегу Рену. Деп. Мандоль зажадав негайного розброєння Німеччини, яка перемінилася сьогодні у величезний воєнний табор. Молодь приготовляється до війни. З Райхсвером і помічною поліцією, яку заступить міліція, Німеччина розпоряджає армією 800 до 900 тисяч людей, отже двічи більшою, ніж має французька армія в метрополії. Не можна теж легковажити воєнних матеріялів. Німецьке летунство находиться в повному розцвіті. Німецькі транспортові літаки можна легко перемінити на воєнні. 18 німецьких фабрик може сьогодні випродукувати 2.500 літаків місячно. Націонал-соціялісти, нарушуючи трактати, створили на лівім березі Рену військові уладження, що можуть помістити до 130 тисяч людей. Находиться там найбільший на світі летунський майдан. Дальше зазначив промовець, що Німеччина може швидко перевести мобілізацію своїх збройних сил і фабрик. Якщо Франція не хоче станути до переговорів у зброєннях, мусить звернутися до Союзу Народів, завдати слідства проти Німеччини і перевести санкції, передбачені трактатами. Якщо зробиться це негайно, мир можна ще вратувати.

Берлінська преса називає промови французьких депутованих божевільними, закидуючи Франції, що вона влаштовує у своєму парляменті оргії шовінізму та ненависти.

—o—

Наглі суди на гітлерівців.

ВІДЕНЬ, 11. 11. ПАТ. Оголошено урядово наглі суди і кару смерти у випадках убиства, підпалів і публичного насильства, уподження чужої власности. Преса повитала цей розпоряд як одинокий спосіб проти гітлерівських ексцесів.

—o—

Здавлений бунт.

Аґенція Райтера довідується з Гавани, що жертвами бунту, який скінчився капітуляцією бунтарів, впало поверх 150 убитих і 300 ранених. Бунтарів увязнено у фортецях і поставлять перед воєнний суд. У Гавані панує вже спокій.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З 13. ЛИСТОПАДА 1933.

ІВАН БУНІН.

На край світа.

I.

Те, що так довго всіх хвилювало і тривожило, нарешті вирішене: Великий Перевіз відразу опустів наполовину.

Багато білих і синіх хат осиротіло цього літнього вечора. Багато народу навік покинуло рідне село — його зелені переулки між садами, запорошений базарний майдан, де так весело сонишним недільним ранком, коли довкола йде гомін, гуде лайкою і суперечками коршма, викрикують перекупки, співають жебраки, цигикає скрипка, мелянхолійно дирчить ліра, а бундючні воли, прикриваючи від сонця очі, сонливо жвакають сіно під ці нестрійливі звуки; покинуло барвисті сади і гутсі верболози з матово-блідою зеленою листвою над криницею, при спуску до славної ріки, де тихими вечорами у воді щось тогне, глухо й однотонно, якби дуло в порожню бочку; навіки покинуло батьківщину для далеких усурійських земель і пішло „на край світа"...

Коли на село, розтаборене в долині, лягла широка, прохолодна тінь від гори, що закриває захід, а в долині, до обрію, все запалало вібліском сонішної заграви, зачервонілись гаї, заграли рожевими плямами закрутини ріки, і за рікою, як золото заблимали рівнини пісків, зарід зарібіє яскравими, святочними одягами, зібрався на зелені левади пон білій, старинній церковці, де ще молились козаки і чумаки перед своїми далекими походами.

Там, під відкритим небом, серед навантажених возів, почався молебень і між юрбою запанувала мертва тиша. Голос священика звучав виразно і роздільно, і кожне слово молитви проникало до глибини кожного серця...

Багато сліз упало на цьому місці і в колишні дні. Стояли тут колись споряджені за далеку дорогу лицарі. Вони теж прощались, як перед сконом, і з дітьми, і з жінками, і в неодному серці заздалегідь звучала тоді величньо-сумна дума про те, „як на Чорному морі, на білому камені сидить ясен сокіл-білозірець, жалібненько проклинає, проквиляє"... Багатьох із них ждали „кайдани турецькії, каторга бісурманська" і „сиві тумани" в дорозі і самотна смерть під степовим курганом і ключі орлів сизокрилих, що будуть „за чорнії кудри наступати, з лоба очі козацькії видирати"... Але тоді над усіма панувала горда козацька воля. А тепер стоїть сіра юрба, яку навіки проганяє на край світа не примха козацька, а нужда, ті жовті піски, що блимають за рікою. І як на великій панахиді, замовлені по самому собі, тихо стояв нарід на молебні з похиленими, відкритими головами. Тільки ластівки давнішо щебетали над ними, пролинаючи і пірнаючи у вечірньому воздусі, у синьому глибокому небі...

А потім піднялася ридання і серед гортанного гомону, плачу і криків рушив табор по дорозі вгору. Востаннє показався Великий Перевіз у рідній долині — і сховався. І там тебе, сирвен навіки,сть за збіжжям в полях, у синьому ... вечірнього сонця...

II.

Проводжали верталися додому.

Народ юрбою валив під гору, до хат. Були й такі, що тільки зітхнули і пішли домів повільно і неохоче. Але таких було мало.

Мовчки, покірно згинаючись, ішли старі і бабки; насупились суворі господарні мужики; плакали діти, яких тягнули за руки батьки та мами; голосно кричали молоді баби і дівчата.

Ось дві йдуть під гору, камінистою дорогою. Одна дужа, невисока, хмурить брови і розсіяно дивиться своїми чорними, поважними очима кудись у далечінь „по долині. Друга — висока, худощава плаче... Обі одягнені святочно, а проте як гірко плаче одна, притуливши до очей рукав сорочки! Шпотаються сап'янові чобітки, як так гарно паде зпід плахти білосніжний фартушок... Давнішо, з невгамовною радістю співала вона до глибокої ночі; бігаючи на ріку з відрами, коли отець Юхима твердо сказав, що не піде на нові місця! А потім...

— Прокинулись цю ніч — говорила Хима сполотнілим — прокинулись вони, Зінька, та й кажуть: „Ідемо на переселення!" „Якже так тату, кажу, казали...". „Ні, кажуть, я сон бачив"...

А ось на горі біля млинів, стоїть у громаді старців старий Василь Шкут. Він високий, широкоплечий, згорблений. Від усієї його постаті віє степовою міцю, та яке він мав болісне лице! Йому ось-ось збиратись у могилу, ніколи він уже не почує рідного слова і помре в чужій хаті! Перед смертю відорвали його від рідні, від дітей, онуків. Він ділови бо він ще міцний, але звідка взята тих сімнадцяти

Гітлер промовляє до робітників.

БЕРЛІН, 11. XI. ПАТ. Сьогодні в год. 12.30 розпочалася манифестація в заведеннях Сіменса промовами Ґебельса і Гітлера. Коли появився Гітлер, віліззвалися всі фабричні сирени. Серед окликів „гайль" канцлер вийшов на підвищення в галі машин. Він ствердив, що німецький нарід вже раз завівся і не позволить, щоби той завід повторився. Опісля заатакував версайський трактат, закидуючи йому, що створив поділ світа на переможців і переможених. Німецький нарід виконав усі трактатові зобовязання. Деякі тільки елементи агітують проти Німеччини (оклики: жиди!), однак німецький нарід звязаний зі землею і не піде за агітаторами. Нарід зрозумів, що треба зробити новий рух, який лучить у собі ідею націоналізму з ідеєю соціялізму.

Розправляючись з закидом, що знищив марксизм, канцлер заявив: Я знищив не тільки марксизм, але й інші буржуазні партії, однак не на те, щоби завзято зі собою воювали, але щоби спільно працювали. Я потрібую чотирьох років для здійснення моєї програми, бо відразу здійснити він не дасться. Моїм завданням виховати нарід. Наступна генерація буде належати до нас, бо ми її виховаємо.

Дальше Гітлер підкреслив, що без рівноправности годі думати про господарську направу Німеччини. Якщо заграниця хоче диктувати Німеччині свою волю, то може це робити, але не здобувши підпису німецького канцлера. Гітлер стверджує, що для нього істнує тільки нарід і цей нарід затвердить 12. листопада теперішню політичну лінію уряду. Ми готові, говорив, взяти участь в кожній міжнародній конференції, але тільки як рівноуправнені. Промовець закінчив закликом до робітників, щоби задемонстрували в дні 12. ц. м. перед заграницею, що не позволять топтати чести Німеччини.

Американсько-радянське порозуміння.

МОСКВА, 11. XI. ПАТ. Між Літвіновом і Рузвельтом, як повідомляють з Америки, прийшло до принціпіяльного порозуміння у всіх найважніших справах. Американські кола в Москві дожидають офіціяльного акту взаїмного визнання де юре і навязання дипльоматичних взаємин у найближчому часі.

*

ЛЬОНДОН, 11. XI. ПАТ. З Вашингтону повідомляють, що вчора вечором розпочалася в Білім Домі конференція між Рузвельтом і Літвіновом, яка тревала три години. Виходячи Літвінов заявив, що осягнено цілковите порозуміння. В найближчому часі надіються офіціяльного визнання Радянщини Зл. Державами.

Заборона вільної торговлі збіжем.

МОСКВА, 11. XI. ПАТ. Декрет, підписаний Сталіном і Молотовим, припиняє вільну торговлю сільськими продуктами до часу не тільки виконання збіжевих достав, але й створення насінних резерв всіми колективами.

——o——

Чи вислали Ви вже належитість за часопис на пригадки, які розіслала Адміністрація в місяці жовтні? Зробіть це негайно, якщо лежить Вам на серці добро часопису.

День жалоби і протесту.

ПІДГАЄЧЧИНА.

В селі **Богатківцях**, пов. Підгайці, відсятковано день протесту і жалоби дня 29. X. ц. р. вислуханням співаної Служби Божої і панахиди. В часі богослуження виголосив о. парох І. Розумний проповідь, а пополудні на сходинах членів читальні „Просвіти" і Кружка „Рідної Школи" відповідний реферат. Ухвалено протестні резолюції і на допомогову акцію зібрано 23 зол.

РАДЕХІВЩИНА.

День 29. жовтня, як день народньої жалоби і протесту, пройшов у Радехові і в повіті надзвичайно поважно. В радехівській церкві, переповненій вщерть громадянством, відправив Службу Божу новий парох о. Михайло Зінкевич, що відчитав відомий пастирський лист, а опісля виголосив дуже зворушливу проповідь. По Службі Божій була панахида за померших від голоду. В часі богослуження зібрано 50 зол. на голодних України. Цілий день згідно з покликом о. пароха провело громадянство Радехова в пості.

Також у селах і громадах повіту святковано в подібний спосіб день протесту й жалоби, який залишив глибоке враження серед народніх мас, що з сльозами в очах складали свої жертви для голодуючих братів.

З огляду на заборону зборів лише в деяких громадах відбулися сходини на виголошено відповідні реферати.

БРІДЩИНА.

Дня 29. X. ц. р. в селі **Кутищах**, пов. Броди, відправив місцевий парох о. З. Новаківський Службу Божу в намірені українського народу і виголосив проповідь. Після богослужения була панахида. Пополудні на сходинах читальні після вислухання реферату о. пароха ухвалено відповідні протестні резолюції. Приявних було 48 осіб, мужчин, жінок і молоді. Збірка принесла 3 зол.

карбованців, яких бракує, щоб дістати дозвіл піти на нові землі?

Старці розсіяно розмовляючи, кожний зі своєю думою, стоять на горі. Вони все дивляться в той бік, куди відійшли земляки.

Уже давно не стало видко і останнього воза. Опустів степ. Весело і ніжно виспівують, розсипають трелі жайворонки. Мирно і спокійно догоряє ясний день. Роскішно зеленіють довкола збіжа і трави, далеко-далеко темніють кургани: а за курганами неосяжним півкругом простягнувся обрій, між землею і небом охоплює степ смуга голубоватої воздушної безодні, як смуга далекого моря.

— Що воно таке, цей уссурійський край? — думають старці прищулюючи очі від сонця і напружують фантазію, щоб уявити собі ту казкову країну на кінці світа і цей величезний простір між нею і Великим Перевозом, у думці побачити, як тягнеться довгий табор, навантажений добром, бабами і дітьми, поволі скриплять колеса, біжуть собаки і ступають за табором мягкою, запорошеною дорогою, огрітою догоряючим сонцем, дядьки у широких шараварах.

Мабуть і вони дивляться весь час на ту таємничу голубовату далечінь:

— Що воно таке цей уссурійський край?

А старий Шкут, оперщись на ціпок, насунув на чоло шапку, уявляє собі віз сина і з покірною усмішкою бурмоче:

— Я йому, бачите, і пилу і фуґанок дав... І як хату будувати він тепер знає. Не пропаде!

— Багато людей загинуло! — кажуть, не слухаючи його інші. — Багато, багато!

(Докінчення буде.)

Ревізії й арештування.

РАДЕХІВЩИНА.

В ночі з 29. на 30. жовтня перевела місцева поліція в Радехові трус у Михайла Панасюка, секретаря ПНК., Ярослава Купчинського, учителя „Р. Ш.", Безпалого Івана, студ. техніки, м-ра Максимця, адв. канд. і в молодих міщан Білозора й Кацапира. Хоча трус не дав ніякого висліду, всіх арештували. М-ра Максимця і М. Панасюка звільнили по 12 годинах, а інших відставили до суду, де перебувають і досі. Замітне, що в радехівській судовій окрузі не розкинено ані летючок, ані не було ніякого акту саботажу, тому арештування й труси викликали тут велике здивування. **Радехівський.**

САМБІРЩИНА.

Дня 8. ц. м. перевела поліція ревізії у **Страшевичах** в льокалі читальні „Просвіти", у голови читальні Івана Волинця, у провідника курсу для неграмотних Петра Палешка та у Василя Скіча.

ПІДГАЄЧЧИНА.

В останньому тижні арештували в **Підгаєччині** 25 осіб, які сидять тепер у судових арештах в Підгайцях. Арештовані походять з сіл **Маркови, Сільця, Нової Яблонівки, Заставча ад Завалів** і інших.

КОЛОМИЙЩИНА.

Дня 28. жовтня перевела поліція ревізії **в Коломиї** у Б. Вонсуля, М. Матковського, Б. Михалевського, Б. Цибика і С. Федіва, яких арештувала і перевела **дня 30.** жовтня до судових арештів. **Дня 30. жовтня** переведено ревізії у А. Кривецького, М. Мельничука, Е. Перейми і М. Печерського. Їх передержали до 1. листопада в поліц. арешті і того дня випустили на волю.

(„Життя Покуття")

Свята 1. листопада.

ДРОГОБИЧЧИНА.

Дня 1. XI. відправив о. парох у **Стебнику** Службу Божу і панахиду за наших поляглих борців, у часі котрої співав хор. Проповідь о. пароха витиснула гарячі сльози у присутніх, яких була повна церква. На середині церкви красувалась величава могила з огорожою і високим березовим хрестом, ціла засипана цвітами і вінцями. При цій нагоді зібрано 40 зол. на українських інвалідів.

КОЛОМИЯ.

Дня 31. жовтня ц. р. о год. 6. веч. відправлено панахиду за поляглих героїв при численній участи українського громадянства Коломиї. Дуже гарну проповідь виголосив о. Каменецький. Дня 4. листопада відбувся похід на український цвинтар, де на могилі Невідомого Стрільця відправлено панахиду, після якої гарну проповідь виголосив о. прал. Русин.

РАДЕХІВ

Дня 1. листопада вислухало громадянство Радехова торжественної Служби Божої, яку відправив о. Михайло Зінкевич. Вечором над висипаною серед церкви і прикрашеною березовим хрестом та квіттям могилою відправив о. Зінкевич панахиду по поляглих героях і виголосив дуже гарну проповідь. Співав хор. З громадянства не бракувало майже нікого. На могилі складено жертви на наших інвалідів.

ОТИНІЯ.

В навечеріє 1-го листопада відправлено в місцевій церкві при прибраній квітами стрілецькій могилі панахиду за полеглих стрільців. У самий день 1-го листопада відправлено в год. 9-ій рано святочне богослужения в намірені українського народу. Ніччю з 31. X на 1. листопада хтось здирав оголошення, що сповіщали богослуження в дні 1-го листопада, повибивав усі фронтові шиби в домівці місцевої філії „Просвіти" і знищив цілковито шильд філії. Це вже в цьому році другий такий вияв некультурности невідомих „патріотів" в Отинії. На Зелені Свята хтось спрофанував на місцевому цвинтарі могилу українського стрільця і забрав хрест, а тепер знищив домівку філії.

БРОДИ.

У 15-ті роковини Великого Національного Зриву дня 1. листопада в год. 9-ій відправилася у церкві в Бродах торжественна Служба Божа в намірені українського народу. В часі відправи співав хор Муз. Т-ва „Бояч" під диригентурою п. Чубатого Вол. На закінчення відспівав хор „Боже вислухай благання".

—o—

З польської преси.

„Переміни української політичної думки".

„Курер Порaнни".

Під повищим наголовком появилася 7. п. м. в варшавськім „Курері Поранним" стаття д-ра Єжого Погоновського. Автор належить до тих нечисленних поляків, які постійно читають українську пресу й українські політ. публікації і тому на українську проблему не глядять крізь призму теорій і комбінацій власного виробу, лише крізь справжнє знання української історії й української культури. Те знання слідне й у цій його останій статті, в якій він оперує цитатами з цілої низки старих і нових українських публікацій, які займалися українською політичною думкою або самі мали безпосередній вплив на її розвиток. Правда, як чужинець — п. Погоновський тут і там перемішує речі великі з малими, не можучи вмоги відчути ріжниці поміж духовим впливом на українське громадянство тих чи інших творів. Так само — як чужинець — дошукується в українській літературі мотивів спеціяльно для нього цікавих і добачує їх не завжди правильно, інколи переціняючи обективне значіння творів симпатичних йому з політичного боку, та недоцінюючи твори йому немилі.

Всетаки згадана стаття п. Погоновського має прикмету статті ділової і джерельної. У надзвичайно вузьких рямцях одної невеличкої статті він накреслив кількома штрихами лінію розвитку української політичної думки від Богдана Хмельницького по нинішні часи і коли цей образ не вийшов надто ясним, а з другого боку велика сила цитованих імен утруднює польському читачеві правильну орієнтацію серед того зборища історичних українських постатей, рядових політиків, письменників, принагідних діячів та публіцистів — це мабуть виключна вина теми, яка в рямцях одної газетної статті вміститися не всилі.

Починає автор від спростування, що є історичною неправдою, наче Богдан Хмельницький був виразником політичного русофільства. Покликуючись на статтю проф. А. Лотоцького зі „Всходу", автор називає імена Гордієнка, Войнаровського й обох Орликів, як континуаторів активної всеукраїнської політичної думки, якої наймаркантнішим представником був Іван Мазепа. Потім автор переповідає провідні думки „Нової Бібліотеки" Юліяна Охримовича, при чому вказує на ролю „Історії Русов" Полетики і на її оцінку Єфремовим. Рилєв, Кочубей, Котляревський, Лукашевич, Федькович, Костецький, галицька „руска трійця", Кирило-Методіївське Братство з особливим підкресленням нац.-політ. облича Шевченка й Костомарова, Куліш, петербурська „Основа", врешті Драгоманів і політ. література XX. ст. — це ріжнобарвний калейдоскоп, який розгортає автор статті. З літератури й публіцистики XX. ст. автор згадує по черзі „Нашу політику" Грушевського, „Підстави нашої політики" Донцова, Вячеслава Липинського, Бочковського, Дорошенка, Ол. Шульгина, Ст. Томашівського, Костя Левицького, еп. Хомишина, д-ра М. Новаковського й Івана Кедрина. Імена підібрані надто хаотично, при чому слідні тут ломлячі пропуски (напр. „Україна ірредента" Ю. Бачинського, „Зєдинені Держави Сх. Европи" Панейка, публіц. діяльність Василя Кучабського, новітня націоналістична політ. література Донцова і полеміка з нею і т. п.).

„Завтра української проблеми в Польщі".

„Жице Академіцке".

Варшавський польський студентський часопис „Жице Академіцке" розписав анкету під загальним наголовком: „Завтра української проблеми в Польщі", формулуючи свої запити в трьох конкретних точках: 1) Автономія, самоуправа, чи...? 2) Справа українського університету і 3) „Будучність української молоді".

Як перший забрав голос у тій анкеті директор „Інституту Національних Дослідів" Станислав Папроцький.

У вступі автор признає, що українська проблема має в Польщі найповажніше значіння та висловлює думку, що „ціллю нашої (польської) свідомої державної політики повинно бути змагання найти найдалі ідучу збіжність поміж інтересами українців у Польщі та державним інтересом".

Відповідаючи на згадане вгорі перше питання анкети автор висловлюється проти територіяльної автономії, вважаючи, що вона має „виключно політичний характер" (а чи взагалі українська проблема не є проблемою політичною і всіх проектів на її розвязку не кують політики?!) Зі свого боку поручає допускати українців до самоуправи в громаді, повіті й воєвідстві. Зокрема воєвідська самоуправа, введена після деяких коректив в адміністраційному поділі держави „може у великій мірі відтяжити центральні органи держави від полагоджування регіональних українських справ та одночасно може дати українському населенню можність заспокоїти свої потреби вищого ступня, однаково в культурній як і суспільно-господарській ділянці".

Щодо українського університету, то автор заявляється рішучим прихильником ідеї негайного його заснування, дарма, що арґументація, яку вживає для своєї відповіди на 2. і 3. точку анкети є трохи надто пристосована до студентського рівня часопису.

—o—

Що діється з викиненими робітниками-українцями з заведення чищення міста Львова?!

Свого часу повідомляли ми про масову редукцію українців робітників із магістратського заведення чищення міста Львова. Звільнили тоді ок. 50 осіб. В цій справі українські радні інтервеніювали у президента міста п. Дрояновського а пос. д-р Л. Макарушка інтервеніював у львівському воєвідстві. І тут і там сказано українським делеґатам, що причина редукції була господарська і що зредуковані робітники зможуть повернутися до праці на інших службових підставах. У цьому змислі й появився у нас комунікат, складений на підставі інформацій самого през. Дрояновського.

Тимчасом минуло вже які два місяці, з викинених робітників не лише назад до праці не прийняли, але й роблять з тієї справи нову шовіністичну аферу. Довідуємося, що декому поміж зредукованих ставлять умову *перейти на латинський обряд!* Подаємо це до відома тим вищезгаданим польським діячам, які давали автентичні запевнення зовсім іншого характеру.

—o—

БАЛЬБО ПЛАКАВ.

З Риму повідомляють, що маршал Бальбо приняв димісію дуже схвильований. Його згнобив приказ Мусолінія та дуже нерадо вибирається до Лібії на становище губернатора. При прощанні із співробітниками в м-стві летунства та товаришами-летунами Бальбо мав сльози в очах. Опісля Бальбо відлетів літаком на гроби летунів ген. Ґвідоні та пор. Стеконі. Як літак перелітав над місцем, де згинув майор Маддалена, Бальбо скинув вінець.

—o—

НІМЕЧЧИНА ВИПОВІСТЬ ТРАКТАТИ.

Париський „Журналь де Деба" запевняє, що Гітлер у понеділок, себто після плебісциту, зложить заяву, що Німеччина не признає далі Версайського трактату та уважає себе звільненою від трактатових зобовязань і домагається зміни всіх повоєнних трактатів. Цю саму вістку приносить „Еко де Парі" та твердить, що Гітлер домагається ревізії територіяльних клявзуль версайського трактату.

ЗНИЩИЛИ БРІЯНІВ ПАМЯТНИК

Памятник Арістида Бріяна в його рідній місцевості Кошрель знищили цієї пятниці, саме напередодні відслонення памятника, яке мав виконати премієр Саро. Невідомі люди відбили різьбі ніс, знищили вуси й ушкодили молотком усе лице.

Правничі вісти.

„ПРАВО ДО СПІЛКИ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ".

Проголошене в 82. числі Дневника держ. законів з 27. X. ц. р. „Право про спілки з обмеж. відпов." приносить назагал незначні відміни від обовязуючого досі в Галичині австр. закону про спілки з 1906. року. Нове право вводить такі важніші зміни: 1) Основний капітал спілки мусить бути не менший як 10.000 зол. і в цілости мусить бути вплачений до каси спілки; 2) Директори спілки мають обовязок предложити міністерству промислу і торговлі договір спілки з доказом судового зареєстрування; 3) Незареєстрований у суді до 6 місяців договір спілки тратить правну силу; 4) Вимагані правом оголошення мусить поміщувати спілка в „Моніторі Польскім"; 5) Більшість спільників може з важних причин жадати дорогою судового позву виключення поодиноких спільників із спілки. Вкінці вводить нове право нові, доволі ригористичні постанови про цивільну і карну відповідальність директорів спілки, а між іншим, що в разі безуспішности екзекуції веденої проти спілки — директори спілки відповідають особисто і солідарно за зобовязання спілки (хіба що в час, згідно з законними вимогами зголосили упадість спілки). Нове право входить у життя з днем 1. січня 1934 р. з тим, що більшість його нових постанов (між іншим і про згадану відповідальність) буде обовязувати також і спілки зареєстровані перед 1. січня 1934 р.

Нове право, яке, як це вище згадано, основується назагал на добрім австр. законі і вадто вводить ригористичні постанови про відповідальність директорів не дозволить на майбутнє вести легкодушні та оспукаачі інтереси під фірмою спілок з обмеженою відповідальністю, які досі мали змогу ховатись за букву права.

В. Л.

1.000 ІНВАЛІДІВ УГА ЖДЕ НА ПОМІЧ ГРОМАДЯНСТВА. ВШАНУЙТЕ ЇХНІ ЗАСЛУГИ І ПОСВЯТУ! ЧЕСТЬ НАРОДУ НАКАЗУЄ ЗАБЕЗПЕЧИТИ ЖИТТЯ ТИХ, ЩО В ОБОРОНІ ВІТЧИНИ ВІДДАЛИ СВОЄ ЗДОРОВЛЯ!

Цьогорічний літературний лавреат Нобля.

Зовсім несподівано дістав цьогорічну нагороду Нобля за літературу російський письменник Іван Бунін. Між кандидатами, про яких згадувала преса останіми тижнями, його імення не було. Називали мало відомих письменників скандинавських і балканських країв. Минулого року кандидатом на нагороду був між іншим Дмитро Мережковський, теж російський письменник на еміграції.

Бунін — перший російський письменник, нагороджений премією Нобля. Перед війною і за царського уряду кандидатів могла ставити Російська Академія Наук, але всі чільніші російські письменники: Толстой, Чехов, Короленко, Горкий, Андреєв, не були досить „благонадьожними", щоби дістати цю офіціяльну підтримку. За совітської влади така кандидатура відпала з відомих причин.

Бунін дуже мало відомий і в нас і в Европі, хоча деякі твори його перекладені на німецьку, французьку та англійську мову. Уроджений він у 1870 р. зі шляхотської ріднї у Воронежі. Першу збірку поезій видав у 1889 р. і дістав нагороду Пушкина, найвище відзначення для поета у тодішній Росії. Таку саму нагороду дістав удруге за переклад Льонгфелової „Гаявати". У 1909 р. став членом Російської Академії Наук. Коли вибору Горкого до цієї Академії не хотів затвердити уряд, він зрікся свого місця на знак протесту. Та так само, як письменник незалежних переконань, покинув межі Росії, коли настав совітський режім і розійшовся із своїм колишнім другом. Бунін жив довший час у Києві і деякі з його оповідань позичені з українського побуту, переплетані свідомо чисто українськими словами і зворотами, щоби краще відтворити атмосферу свого сюжету.

Із його більших оповідань найбільше відомі „Село" і „Добродій із Сан Франціско" (друковане у свій час у фейлетонах „Діла"). Він майстер дрібних нарисів і інтимної лірики. Його літературне надбання складається з кільканацяти томів. Дав теж прегарні переклади з чужих мов, між іншими поем Байрона „Манфреда" і „Каїна", Тенісона „Леді Годіва".

——o——

Одним шляхом.

„Будяк", „Маски", і „Зиза", і „Жорна".
Один журнал — чотири назви
А в нім охота непоборна —
Поборювати всякі язви.

Тих лав у нас як зір на небі,
А кожна більше заразлива:
Незгода, злість, сварня в потребі,
Забитий ум, душа плаксива.

Безпринципова принциповість,
Коротковорість і привата,
Обмова, заздрість, дрібничковість
„Якось то буде", „скраю хата"

Для свого — гордість і завзятість,
Зігнихребетність — для чужого
Старе і непотрібне — святість,
Нове, конечне — „до нічого".

Нещирі сльози, штучні зойки
Нечисті руки, совість чорна,
Патріотичні всі махльойки —
Усе те піде в нас на „Жорна".

Жорна" ч. 1.) **Галактіон Чіпка.**

НОВИНКИ

— **Загальні Збори „Відродження"** відбудуться 19. ц. м. в домівці „Воля" у Львові (Ринок 10/II). Початок в 9. год. вранці.

— **До ювилею Гр.-Кат. Духовної Семинарії у Львові.** Подаємо до відома всім заінтересованим, що Св. Отець з нагоди 150-літнього ювилею Духовної Семинарії у Львові надав повний відпуст за померших, який можуть набути впродовж листопада 1933 всі ті, що висповідаються і запричащаються в котрійнебудь католицькій церкві, відвідають семинарицьку церкву Св. Духа при вул. Коперника 36 та відмовлять у ній в намірені Св. Отця 5 разів „Отче наш" і 5 разів „Богородице Діво". Семинарицька церква Св. Духа буде почавши від 12. листопада ц. р. отворена: в будні рано від 8.30—10 год., пополудні від 4—6 год., а в неділі і свята цілий день від год. 8.30 рано до 6 год. веч.

— **Новий гумористичний часопис „Жорна".** Вийшло в друку перше число нового гумористично-сатиричного двотижневика „Жорна". Новий часопис робить дуже приємне враження. На жаль, дві ілюстрації й один вірш у першому числі підпали конфіскаті. Але не зважаючи на те, читач найде в ньому все одно багато добрих дотепів і кілька вдатних сатиричних нарисів та доволі гумористичних ілюстрацій. Примірник часопису коштує в розпродажі 25 сот. „Жорна" виходять на місце „Зиза" теж двічі в місяць. Адреса: Львів, Ринок 10. Річна передплата 5 зол.

— **Мастки на ліцитації.** Львівське Т-во Кредитове Земське виставило на ліцитацію 21 земельних дібр у Сх. Галичині за незаплачені гіпотечні довги. Між іншими мають продати добра Моранці пов. Яворів, виклична ціна 327.120 зол. Зарищі пов. Жовква 132.820, Фільварок Бреніів Сокальщина 526.810, Жуків Городенщина 1.462.970. Должка Калущина 55.510, Острів Золочівщина 273.500, Живачів Городенщина 497.480, сільська реальність Живачів 72.620, сільська реальність в Рендановичах пов. Мелец 104.080, фільварок Юзефівка Рогатинщина 398.770, Велике Село Бжеськo 659.410, Липиця Горішня Рогатинщина 289.990, Солина пов. Ліско 253.340, Круженичі Мостищина 942.810, Теляче Підгаєччина 1,188.330 Колодрібка Заліщиччина 811.720. Криве 493.110, Олексинці Борщівщина 964.350, Вінцковичі Самбірщина 964.800, Вінцковицька Воля Самбірщина 99.500, Шумляни Вел. Підгаєччина 561.440, Бичківці фільварок і 2 сільські реальности в Чортківщині 567.700, 395.510 і 75.650 зол. Ліцитації відбудуться в днях 11, 15 і 18. грудня ц. р. у Львові в бюрі нотаря Жигмонта Гроблевського, вул. Рутовського ч. 3.

— **В справі віддовження рільництва.** В уряді львівського воєвідства відбулися кількаднeвні наради інтересованих чинників у справі віддовження галицького рільництва. В конференції взяли участь представники всіх державних банків, директори галицької каси ощадности і міської каси ощадности, кооперативних організацій і т. п. Тільки представників українських установ та українського зорганізованого хліборобства не було. В дискусії висловлено побажання розвинути енергійну акцію задля конверсії гіпотечних довгів при допомозі Акцептаційного банку.

— **Лікування рільних робітників.** В найближчому часі має появитися розпорядок міністра суспільної опіки, виданий в порозумінні з міністром рільництва, в справі лікарської допомоги для рільних робітників. Розпорядок стоїть у звязку зі знесенням з днем 1. листопада ц. р. примусу обезпечення рільних робітників у Касах Хорих і введенням обовязку рільних працьодавців давати лікарську допомогу і ліки робітникам. На основі розпорядку працьодавець покриває 90 проц. коштів лічення рільного робітника і членів його родини, решту 10 проц. покриває робітник. Приймаючи робітника до праці працедавець обовязаний подати йому лікаря, у якого може лічитися на його кошт, і аптику, в якій може діставати ліки. Працедавець обовязаний покривати кошти лічення робітника на протязі 26 тижнів тієї самої хороби.

— **Смерть перед шлюбом.** На Сигнівці біля Львова померла на удар серця Пелягія Морозівна, як дружки вбирали її до шлюбу з Дмитром Ґерусом.

— **Помилували.** Президент Польщі помилував трьох бандитів: Никифорука, Регуша та Фенчука, яких коломийський суд засудив був на шибеницю.

— **Великі Броди.** До міста Бродів прилучено чотири підміські громади: Старі Броди, Фільварки Великі і Малі та Смільно. Громадська рада в Смільні рішила перед прилученням до міста дати площу під будову читальні „Просвіти", на будову костела і домівки для „Стшельца".

— **Засудили адвоката оборонця.** Перед судом в Бережанах станув 9. ц. м. адвокат д-р М. Західний, потягнений до відповідальности за образу поліції, якої мав допустититися у своїй промові, виголошеній в обороні 14 українців, обвинувачених у приналежності до ОУН. Д-ра Західного засуджено на 7 днів арешту і заплату судових коштів. Засуджений зголосив апеляцію.

— **Краєва хроніка.** На залізничому двірці в Стрию поліцай Войтас стріляв до ватаги, що грабила залізничі вагони і тяжко ранив Степана Васючина. — В Куровичах пов. Перемишляни арештовано селянина, що пробив косою Макса Герцберґа за пільну дорогу.

— **Пересторога перед ошуканцем.** У косівськім повіті, в селі Кобаках, на присілку Залісє, живе побережник державного ліса Василь Саін (або Саінюк), званий також „Іванців". Він найшов собі в теперішню скруту гарне джерело доходів, бо „дохторує" людей. Цей напівграмотний, але хитрий побережник усюди зручно розголосив, що він має від Бога дар лічити і пізнавати недуги. Легковірних і темних людей є ще багато, тому й стали до нього ходити. Навіть деякі ніби розумні люди далися ймити на хитрощі обманця... Побережник Саін — це вже модерний „лікар", що „дохторує" по новітньому: якимись рецептами, зіллям і аптикарськими водами; запускає шпильки, прополікує міхурці, підсуває матиці, гоїть рака й таке друге за солені гроші, бо його гонорарі йдуть в сотки! Розуміється, що всі ті його ради чи заходи ніякої лічничої вартости не мають. Найгірше те що в кількох випадках його „лікування" спричинило смерть людей.

— **Безбожники знищили церкву.** В Осердові коло Белза добулися місцеві безбожники при помочі доробленого ключа до церкви і наробили великого знищення. Поскидали ріжні річи, як монстранції, чаші, ризи, свічки і т. п. на купу і подоптали. Зробили це тільки для протирелігійної демонстрації, а не крадежі, бо з річей не бракує нічого.

— **Власник реальности ватажком бандитів.** Чотири роки поліція не могла вислідити, що це за ватага виконує відважні грабіжницькі напади на ріжні установи в Розвадові, Тарнобжеґу, Сандомирі, Кольбушовій і Мельці. М. і. ця ватага в 1926 р. вломилася до судової каси в Розвадові, в 1927 р. виконала напад на почту в Тарнобжеґу, де забрала 16.000 зол., у 1930. напали на почтовий амбулянс у Мельці, одначе грошей не забрали. Тоді вбили почтиліона Понду, і 1931. напали на почтовий віз у Сандомирі та забрали 11.000 зол. Останній напад ця ватага виконала в Розвадові тому місяць. Тоді з почтового маґазину забрали мішок із 6.000 зол. Слідство не виявило напасників. Щойно один хлопчина зізнав у поліції, що підчас нападу в Розвадові бачив 50-літнього Едв. Мончку з Розвадова, власника кількох реальностей в Мельці, власника різні та крамниці в Падві біля Мельця. Поліція арештувала Мончку та його спільника Брику, бувш. асекураційного службовця. Брика зрадив і інших спільників ватаги. Їх арештували. При ревізії найшли в них гроші, зрабовані в Розвадові. Виявилося теж, що Мончка плянував ще напад на почту в Тарнобжеґу та Мельці, мали теж напасти на торговця Нусбавма в Тарнобжеґу. В пляні мали теж убивство адвоката Чарного в Тарнобжеґу. Головним ініціятором нападів був Мончка. Він підчас нападів виступав босий. Як Мончку прийшли арештувати, його 12-літня дочка гроші зрабовані в Розвадові винесла задними дверима до Брика в Кольбушовій.

——o——

З кіна.

КІНА „КОПЕРНИК" і „МАРУСЕНЬКА": *„НОВІТНІЙ РОБІНЗОН".*

Справді було би цікаво поглянути, яка ріжниця між старим Робінзоном з повісті Д. Дефо і нинішнім, коли він попадає на самотний острів, перейшовши школу американських скавтів і моряцької служби. Герой цієї фільми творить собі з нічого вибагливу обстановку з такою швидкістю і легкістю, що навіть не бачимо, як він це робить. А це саме було би найцікавіше. Тому, що виступає у звуковій фільмі, розмовляє весь час голосно з домашніми звірятами. Єдина поважна небезпека, яку наводить це дівчина, що втікає на „його" острівець із сусіднього, де живуть дикуни. Вачимо кілька дотепних технічних винаходів, але Даґлас Фербенкс має весь час такий самовпевнений усміх, що не віримо в його талант winaхідника.

——o——

Дописи.

СОКАЛЬ.

Районові просвітянські анкети. Філія „Просвіти" в Сокалі уладила дня 22. жовтня ц. р. на терені своєї діяльности 5 районових анкет-конференцій для читальних виділів. Конференції відбулися в Поздимирі, Кристинополі, Стенятині, Хороброві і Тартакові. З Мошкова ки пах Шмитхова не прислали фіри, хоча голова знав про це, а делегати доокличних читалень були повідомлені і зібралися. Голова читальні повинен завсіди пам'ятати, що для нього владою є виділ філіяльний, а дисципліна в наших товариствах мусить бути за всяку ціну. А може голова тому саботував зарядження філії, що тамтуди мав їхати член виділу інших переконань, ніж голова; коли так, то краще булоб, колиб такий голова уступив і зрозумів, що „Просвіта" не є партійним загумінком, але тереном міжпартійної загально-національної роботи, яка нам так дуже потрібна. Доволі вже тих псевдопатріотичних теоретизувань тоді, коли на терені сокальської філії є заледви 127 членів „Просвіти", в тім 29 читалень (де решта?), 11 кооператив, 5 священиків і 82 інших. Це вже не ганьба, а скандал і то не лише для старших, але й для всіх тих молодих „не-опортуністів", що то цілими годинами, а то й днями, вміють кидати фрази і критикувати всіх і вся. А сокальський повіт — це в понятті цих „бесcервіссерів" і всезнайків „зуже свідомий", а молодь, мовляв, „дуже активна". Менше демагогії і тромтадратерії, а більше застанови не зашколилоб не лише т. зв. „старшим", але й „активній молоді". Виключно політична і „революційна" робота не дасть спасення для народу тоді, коли фундамент, себто освітньо-культурна праця, буде шкутильгати так, як тепер діється. А заповнювання вязниць, хоча це не все від нас залежить, більше коштує кожного увязненого, ніж членська вкладка до Матірнього Товариства. А Товариство без фондів буде теж калікою і вже крайня пора, щоби всі зрозуміли, бо просто вже стид і сором порушувати в цей спосіб такі, видалосиб, самозрозумілі справи. Але годі вже мовчати, бо треба сказати собі правду в очі, хоча вона така дуже прикра. — На згаданих районових конференціях обговорювано працю в читальнях, а зокрема в осінньо-зимовім часі, справу членства, дару „Просвіті", внутрішньої позички, свята книжки, свята „Просвіти" і т. д. Конференції, які відбулися, були доволі численні, хоча погода не найкраща. Члени філіяльного виділу мали змогу на місцях почути, що в деяких місцевостях влада не дозволяє на сходини, не дає дозволу на вистави і фестини. В багатьох місцевостях Повітовий Виділ цілими роками ставить колоди в справі дозволу на інтабуляцію читальняних домів. Можна би тільки побажати, щоби члени філіяльного виділу частіше їздили на такі районові конференції, чи навіть місцеві, читальняні. А до всіх інших можнаб висказати домагання, щоби виділові не лише не ставили перепон, але зголосилися до позитивної праці для добра „Просвіти" й народу. На районові конференції їздили в характері референтів члени виділу і заступники, а саме: д-р Б. Чайковський, д-р Ст. Ріпецький, п. Вальчакова, п. Дзюбинська, о. Ничаївна Ів., д-р Т. Решетило, мгр. В. Стефанишин і мгр. Небожук.

Ч-к.

Нові книжки й журнали.

СТУДЕНТСЬКИЙ ШЛЯХ, ч. 8—9, серпень, вересень, Львів, 1933. Зміст: Б. Кравців: За муром. Ю. Горліс-Горський: Ми йдем. О. Ольжич: * * *. В. М. Янів: У безвість. Спомин. А. Малюца: Про мандрівку. Е. Домитрко (Рим): Нація, Держава і Церква. Орелюс: Vare redde mihi legiones meas! Інж. Е. Врецьона: XII річна Конференція Міжнародньої Студентської Помочі в Етталь від 25. до 29. липня 1933. (Делегат ЦАСУС-у на конф. в Етталь). О. Бандера (Рим): Студентське життя в Італії. С. Н.: Архіви Українського Студентства за кордоном. Н. Т.: Пекуча справа. А. Романюк: За зреалізування душі народу. М. Дужий: До питання змістової сторінки І. Студ. Культ.-Освітнього Конгресу у Львові. Б. Юськевич: Праця та осяги українського студентства у наддунайській столиці. Районові зїзди делегатів студентства підчас літніх ферій. Ще одна опортуністична партія на овиді. Обіжник. Від Адміністрації. Хроніка.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ПРО ТИХ,
що в боротьбі за кращу долю Народу стали інвалідами. Жертвуйте в хосен українських інвалідів!

Театри.

Великий Міський Театр.

Неділя, 12. XI. год. 3.30 попол. „Фрайлейн Доктор".

Неділя, 12. XI. год. 7.30 веч. „Весілля".

Понеділок, 13. XI. год. 6 веч. шкільна вистава „Весілля".

Театр Ріжнородностей.

Неділя, 12. XI. год. 7.30 веч. „Дика бджола".

Неділя, 12. XI. год. 7.30 веч. „Моя сестра та я".

Понеділок, 13. XI. год. 7.30 веч. „Моя сестра та я".

Кіна.

АДРІЯ: „Два хлопчаки".
АПОЛЬО: „Шпіон у масці" (Ганка Ордонівна).
АТЛЯНТИК: „Кінг-Конг".
ВАНДА: „Пожадана".
КАСІНО: „Якою мене бажаєш" (Грета Гарбо).
КОПЕРНИК: „Новітній Робінзон" (Дуглас Фербенкс).
КОЛІСЕЙ: „Кар'єра жовнірки", ревія „Найгарніші польки світа".
МАРУСЕНЬКА: „Новітній Робінзон" (Дуглас Фербенкс).
МІРАЖ: „Програма 7-ми зір".
МУЗА: „Чому я згрішила".
ПАЛЯС: „Мушу тебе здобути" (Іван Кепура).
ПАН: „Веселий караванияр" (Власта Бурян).
ПАСАЖ: „Перше ковбоєве кохання".
СТИЛЕВЕ: „Жінка з другої руки" та ревія „З цілого серця" з Букоємською і Бельським.
ХИМЕРА: „Шанду".
УТІХА: „Демон великого міста" й ревія.

Закордонне радіо.

Неділя, 12. листопада 1933.

Давентрі (1554,4) 18.30 „Буря" муз. п'єса Шекспіра; **Відень** (517,2) 15.30 Камер. музика, 21.30 „Зигфрід" оп. Вагнера; **Братислава** (279,3) 19.05 Фортепян, 21.00 „Сідання у маршала" комедія в 1. дії Тургенева; **Брно** (341,7) 15.00 „Цирульник із Багдаду" ком. оп. Корнеліюса; **Мор. Острава** (262,8) 11.00 Концерт (музика, спів); **Прага** (488,6) 15.00 „Івась і Гануся" оп. Гумпердінка; **Гайльсберг** (276,5) 12.00 Концерт оп. оркестри; **Кенігсвустергавзен** (1634,9) 19.00 Концерт; **Ляйпціг** (389,6) 12.00 Концерт, 14.35 Шубертові, Брамсові, Шуманові, Грігові пісні; **Будапешт** (550,5) 17.00 Циг. орхестра, 20.20 „Дя ноче з німі" оп. Гарвс; **Мілано** (331,5) 17.00 Муз. всячина, 20.30 „Долярі є Гондолє" оп. Нігріса; **Рим** (441,2) 17.15 Вок.-інстр. концерт.

Понеділок, 13. листопада 1933.

Давентрі (1554,4) 22.35 „Ля ві парізієн" ком. опера; **Братислава** (279,3) 16.00, 19.25 Концерт, 17.25 Фортепян; **Прага** (488,6) 20.40 Форт. квартет, 21.00 Концерт Грачанінова; **Париж** (1725) 21.00 „Веронїка" ком. опера Месажера; **Кенігсвустергавзен** (1634,9) 14.00, 20.05 Оп. музика; **Ляйпціг** (389,6) 23.00 Сучасна музика; **Бреслав** (325) 13.00 Нар. пісоньки; **Мілано** (331,5) 13.45 Оп. музика; **Рим** (441,2) 17.30 Концерт квартету, 20.05 Спів.

Львівське радіо.

Неділя, 12. листопада 1933.

9.00—9.53 Ранішня авдиція; 10.00 Рел. музика з грамофону; 12.10 Метеорольог. вістки; 12.15, 13.12 Концерт; 13.30 Сусп. політика (виг. мін. Губіцький); 14.00 Спомини з боїв; 14.15 Огляд ринків рільних продуктів; 14.25 Вокальна музика з грамофону; 14.50 Хліборобство в господарському житті; 15.00 Село в 1918 р.; 15.20 Мадярська музика; 16.30 Чвертьгодина славних артистів: Гіполіто Лязаро, тенор (з грамофону); 16.45 Поетична чвертьгодина; 17.00 Завдання жінок у самоврядуваннях; 17.15 Музика, спів; 18.00 „Весілля" Виспянського; 18.40 Веселі пісоньки; 19.00 Три знаки запиту; 19.10 Всячина, грамофон; 19.30 Сильветки академиків літератури; 19.50 Грамофон; 20.00 Що народ може сподіватися від армії; 20.10 Легка музика (орхестра, вібрафон); 21.05 Веч. денник; 21.15 Відчит; 21.30 На веселій львівській хвилі; 22.30, 22.31 Спортові вістки; 22.40 Віденська музика, спів; 23.05 Легкий концерт.

Понеділок, 13. листопада 1933.

7.00—7.55 Ранішня авдиція; 11.45 Комунікати, грамофон; 11.57 Час; 12.05, 12.28 Швайцарська музика з грамофону; 12.30 Полудневий денник; 12.35 Метеор. вістки; 15.30 Господарські вістки; 15.40 Збіжева біржа; 15.55 Івонна Прінтан, сопран (з грамофону); 16.15 Кларнет; 16.40 Лекція фр. мови; 16.55 Джезова орхестра; 17.35 Академики літератури; 17.50 Стенографія; 18.00 Відчит: „Матейко"; 18.20 Фортепян; 19.05 Всячина; 19.15 Вістки есперанто; 19.25 Пісні й музика великоподяни; 19.45 Спортові вістки; 19.52 Веч. денник; 20.00 Промова мін. Бека; 20.15 Трансм. з Варшави: „Княжна долярів" оп. Лео Фаля, в перерві: „В країні мохів і озер"; 22.15 Танкова музика; 23.05 Грамофон.

—o—

БІРЖА.

Гроші.

На приватній біржі у Львові у суботу платили за доляра по 5.61—5.63 зол.

Золото: доляри 9.04—9.07, франки фр. 36.50—36.70, дукати 83.50—83.70, рублі 46.70—47.20, корони 37.50—37.80.

Срібло без зміни.

Акції.

Банк Польський 79 і п'з

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗА".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 11. XI.: масло дес. зол. 2.90, молоко 22 сот., сметана 90 сот., яйця зол. 4.40—4.60 за копу. Тенденція на яйця знижкова, на решту сильна.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

В роковини смерти Лесі Українки уладжує **Кружок Ім. Ганни Барвінок** ширші сходини своїх членів дня 14. листопада ц. р. (вівторок) в 6-ій годині вечора в домівці при вул. Мохнацького 12. На денним порядку: **реферат Д-р Марії Деркачевої** про Лесю Українку — **декламації п. Ірини Гургулівної і виставка** творів Поетки. До участи в святочному вечорі взиває членів Старшина Кружка. 579 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ВІЧНІ пера направляє найдешевше „Прециза" Рутовського 10 (брама). 585 1-1

ШКІЛЬНІ ШИТИКИ (відзнаки) від 40 сот., енблі, мережки, відбитки, гафти. Фірма М. Коздовська, Академічна 22. І п. Тел. 35-43. —4

ЖАРІВКИ та всілякі матеріяли електроінсталяційні найдешевше у фірмі Е. Глясмана, Львів, Пасаж Глясмана. 586 .—15

ПАРАДОКСИ ЖИТТЯ! Бути донатором з уродження і не мати дома вдоволення. Бажати подруги життя і то неабиякої, а шукати її на шляху людей недолі. До незнаної краси! Невблаганна доля визначуючи кожному свій шлях, ніколи не питається, чи задовольнює його волю. Мені вона призначила жити на заточенні. А там, чи знаєш? Туга з нудьгою обнялась! Тож не розум це лукавить, що нових вражінь глядає. Ні, це серце заточенця — подруги так шукає. Тож незнана! Відкинь упередження й озвись на гасло самозбереження! Суддя, літ 40, подобається. Писати з долученням світлини до 20. листопада: Wloclawek poste restante, „Okaziciel stuzlotowych banknotów S. A. 2290616 i S. A. 2290617. 581 1—3

НОВИЙ дім з 2 кімнатами, кухнею, верандою, 260 сажнів городу, електрика, 15 хвилин від трамваю, горішній Личаків, 8 тисяч, готівкою 6.000 золотих. Ігнат. Курковa 24. 582 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

НАДЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ КРУЖКА „РІДНОЇ ШКОЛИ" ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА У ЛЬВОВІ

відбудуться 19. листопада 1933 р. в 4 год. веч. в домівці Кружка при вул. Сутиського ч. 23 з таким порядком нарад:

1. Відчинення Зборів.
2. Резигнація члена Старшини і вибір.
3. Фінансово-організаційний реферат.
4. Вибір делегатів на Загальний Зїзд „Р. Ш."
5. Внесення й запити.

Якби в 4 год. не було потрібного комплету Збори відбудуться в 5-ій год. без огляду на число приявних членів.

Старшина Кружка.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТОВ. „УКРАЇНСЬКА БУРСА" В СТРИЮ

відбудуться дня 25. XI. в год. 19 (на випадок браку комплету год. 20) в салі Укр. Касина. — Порядок нарад:

1. Отворення Зборів.
2. Відчитання проток. з попер. Загальних Зборів.
3. Звіт з діяльности уступ. виділу.
4. Звіт касовий.
5. Звіт Контр. Ком. і внесок на уділ. абсолюторії.
6. Вибір уступ. членів виділу.
7. Внесення

584 Виділ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ФІЛІЇ „ПРОСВІТИ" В РОЖНІТОВІ

відбудуться дня 14. листопада 1933 в годині 1. пополудні в льокалі Читальні „Просвіти" в Рожнітові із звичайним порядком дня. 583 Виділ.

Присилайте передплату!